

การเก็บแตนเบียน

- โดยทั่วไปแตนเบียนเพ็ลลียเป้งมีนสำปะหลังสีชมพูมีอายุประมาณ 2 - 3 วัน ถ้าไม่มีอาหาร และมีอายุ 7 - 12 วัน เมื่อนำน้ำผึ้ง 10% เป็นอาหาร และถ้าเก็บไว้ในตู้ควบคุมอุณหภูมิ 15 องศาเซลเซียส จะมีชีวิตอยู่ได้นาน 21 - 30 วัน

การปล่อยแตนเบียนที่ออกจากมีมมีใหม่ๆ ประสิทธิภาพในการเข้าทำลายเพ็ลลียเป้งจะมากกว่าแตนเบียนที่เก็บไว้นาน **ไม่แนะนำ** ให้เก็บแตนเบียนไว้นานมากกว่า 14 วัน เนื่องจากแตนเบียนที่มีอายุมากการเข้าทำลายเพ็ลลียเป้งจะลดลง

การปล่อยแตนเบียน

- ปล่อยในพื้นที่ ที่มีเพ็ลลียเป้งมีนสำปะหลังสีชมพู
- การปล่อยให้ได้ผลให้นำภาชนะที่บรรจุแตนเบียนวางใกล้ยอดมีนที่มีเพ็ลลียเป้ง
- ปล่อยแตนเบียนให้กระจายทั่วแปลง อัตราการปล่อย 50-100 คู่/ไร่ หากเพ็ลลียเป้งระบาดรุนแรงให้ปล่อย 200 คู่/ไร่
- หลีกเลี่ยงการพ่นสารเคมีกำจัดแมลง ในบริเวณที่ปล่อยแตนเบียนและบริเวณใกล้เคียง

การประเมินผลสำเร็จ

- ตรวจสอบลักษณะหยดน้ำเหนียวๆ ที่ใบมีนสำปะหลังจะลดลง
- ตรวจสอบการปรากฏตัวของแตนเบียน จะพบบินวนรอบยอดมีนสำปะหลังที่มีเพ็ลลียเป้งลงทำลาย หลังการปล่อย 2 เดือน
- ตรวจสอบยอดมีนสำปะหลังที่แตกใหม่ พบอาการยอดหงิกลดลง
- เก็บตัวอย่างยอดมีนสำปะหลังที่มีเพ็ลลียเป้ง สังเกตจำนวนแตนเบียนที่บินออกมา และนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

การใช้แตนเบียน

เพื่อควบคุมเพ็ลลียเป้งมีนสำปะหลังสีชมพู

คณะผู้จัดทำ:
พัชรีวรรณ จงจิตเมตต์ นันทิณี ศิริมาจันทร์ และนนุช ช่างสี
กลุ่มงานวิจัยการปราบศัตรูพืชทางชีวภาพ กลุ่มกีฏและสัตววิทยา
สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร
โทร. 02 579 7580 ต่อ 135

พิมพ์: มิถุนายน 2561 จำนวน 5,000 ฉบับ

กลุ่มกีฏและสัตววิทยา
สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช
กรมวิชาการเกษตร

เพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู

- เพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู “*Phenacoccus manihoti*” เป็นแมลงศัตรูพืชต่างถิ่น ระบาดเข้ามาในประเทศไทยเมื่อไรไม่มีข้อมูล เพลี้ยแป้งชนิดนี้มีถิ่นกำเนิดดั้งเดิมอยู่ในประเทศแถบทวีปอเมริกาใต้ เช่น บราซิล ชิลี และโบลิเวีย เป็นต้น

● ลักษณะการทำลาย

ต้นมันสำปะหลังที่ถูกเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพูลงทำลายจะมีใบและยอดอ่อนหงิก ลำต้นโค้งงอ จ้อและปล้องที่หากลงทำลายต้นมันที่งอกใหม่ หรือต้นเล็กจะทำให้ต้นมันตายได้ ถ้างาลทำลายต้นใหญ่จะทำให้ผลผลิตและคุณภาพรวมถึงปริมาณแป้งของหัวมันสำปะหลังลดลง

แตนเบียนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู (*Anagrus lopezi*)

แตนเบียนอะนาโกริส เป็นแมลงที่มีประโยชน์ มีถิ่นกำเนิดในอาร์เจนตินา บราซิล โบลิเวีย และ ปารากวัย เป็นแตนเบียนขนาดเล็ก ลำตัวมีสีดำ ปีกใส 2 คู่ ขนาดลำตัวยาว 1.2 – 1.4 มม.

- **ลักษณะสำคัญ** ที่ใช้ในการจัดจำแนกเพศของแตนเบียนชนิดนี้คือ ส่วนหนวดแตนเบียนเพศผู้มีลักษณะยาวเรียวยาว สีดำและมีงอนเล็กที่ส่วนของปล้องหนวด ส่วนหนวดปล้องแรกของเพศเมียมีลักษณะแบนและใหญ่กว่าหนวดปล้องอื่น และปล้องหนวดมีสีทาสลับดำ

- **สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช** กรมวิชาการเกษตร ประสานงานและขอความอนุเคราะห์ จากสถาบันวิจัยการเกษตรโทรทรรศน์แห่งสาธารณรัฐเบนิน (International Institute for Tropical Agriculture, IITA-Benin) IWAะเลี้ยงและจัดส่งแตนเบียนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพูเข้ามาให้ทดสอบ เพื่อนำมาใช้ควบคุมเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพูในประเทศไทย

- **การนำแตนเบียนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพูไปใช้ประโยชน์** จะต้องเพาะเลี้ยงและนำออกปล่อยในพื้นที่ที่ต้นเริ่มพบการระบาดของเพลี้ยแป้ง ซึ่งจะให้ผลดีและช่วยควบคุมได้ดีกว่าปล่อยในขณะที่ยังพบเพลี้ยแป้งระบาดรุนแรงแล้ว

การเพาะเลี้ยงแตนเบียนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู มี 2 วิธีการ

- **วิธีการที่ 1** การเพาะเลี้ยงแตนเบียน โดยใช้เพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู ที่เลี้ยงบนต้นมันสำปะหลัง

- 1 ปลูกท่อนพันธุ์ขนาด 8 นิ้ว กระจายละ 2 ท่อน ให้ได้อายุ 6 สัปดาห์
- 2 เชี่ยกลุ่มไข่เพลี้ยแป้งใส่บนยอดและใบของมันสำปะหลัง ปล่อยให้ไข่ฟักและตัวอ่อนเจริญถึงวัยที่ 3 ประมาณ 21-25 วัน
- 3 นำต้นมันที่ได้จำนวน 8 กระจาย ใส่ในกรงเลี้ยงแมลงแล้วปล่อยแตนเบียน 40 คู่ ไว้ประมาณ 11-15 วัน เพลี้ยแป้งจะตายและกลายเป็นมัมมี่
- 4 หากพบแตนเบียนตัวเต็มวัยบินออกมาจากมัมมี่ ใช้อุปกรณ์ดูดแมลงดูดเก็บแตนเบียน

- **วิธีการที่ 2** การเพาะเลี้ยงแตนเบียน โดยใช้เพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู ที่เลี้ยงบนผลฟักทอง

- 1 เก็บยอดมันสำปะหลังที่มีเพลี้ยแป้งลงทำลายมาวางเรียงบนตะแกรง
- 2 เลือกผลฟักทองที่ไม่อ่อนเกินไปและมีสีเขียวเรียงทับบนยอดมันสำปะหลัง ปล่อยให้ประมาณ 3-7 วัน ขึ้นกับจำนวนเพลี้ยแป้งที่มีบนยอดมัน
- 3 นำผลฟักทองที่ได้ในข้อ 2 ใส่ในกรงเลี้ยงแมลงแล้วปล่อยแตนเบียน 40-50 คู่
- 4 แตนเบียนจะลงทำลายเพลี้ยแป้งที่เลี้ยงบนผลฟักทอง ปล่อยให้ 11-15 วัน เพลี้ยแป้งจะตายกลายเป็นมัมมี่ และเมื่อพบแตนเบียนบินออกมาจากมัมมี่ให้ใช้อุปกรณ์ดูดแมลงดูดเก็บแตนเบียน
- 5 คัดแยกเพศแตนเบียนที่เพาะเลี้ยงได้และตรวจนับบรรจุใส่ภาชนะสำหรับนำไปปล่อยหรือนำไปเพาะเลี้ยงขยายพันธุ์ต่อไป

